

Teaching Guide				
Identifying Data				2022/23
Subject (*)	Teaching on the Social and Cultural Environment	Code	652G01025	
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors				
Cycle	Period	Year	Type	Credits
Graduate	1st four-month period	Third	Obligatory	6
Language	Galician			
Teaching method	Face-to-face			
Prerequisites				
Department	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en Educación			
Coordinador	Diéguez Cequiel, Uxío-Breogán	E-mail	uxio.breogan.dieguez.cequiel@udc.es	
Lecturers	Díaz Diéguez, Carlos Diéguez Cequiel, Uxío-Breogán Pérez Guilarte, Yamilé	E-mail	c.dieguez@udc.es uxio.breogan.dieguez.cequiel@udc.es yamile.perez@udc.es	
Web				
General description	<p>A materia está fundamentada sobre a base de que para coñecer e comprender a contorna sociocultural é necesario o recoñecemento da curiosidade como motor do coñecemento, a formación dunha mente crítica e de compromiso, e a valoración da creatividade, da imaxinación e da sensibilidade.</p> <p>Contémpanse os presupostos teóricos e as experiencias realizadas na Educación Infantil para a comprensión dos contidos, recursos e liñas de acción didáctica. A materia desenvólvese nestes parámetros e na súa programación cobra especial importancia o traballo activo do alumnado.</p> <p>O coñecemento do Medio Social e Cultural está directamente relacionado coas Ciencias Sociais.</p>			

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico.
A24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
A26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
A29	Valorar a importancia do traballo en equipo.
A33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
A36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
A37	Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
A39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sustentable.
A40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados.
A62	Relacionar teoría e práctica coa realidade da aula e do centro.
A66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social.
B1	Aprender a aprender.
B3	Aplicar un pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa e espírito emprendedor.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B8	Capacidade de adaptación a situacións novidosas.
B9	Autonomía na aprendizaxe.
B10	Capacidade de análise e síntese.

B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B12	Capacidade de organización e planificación.
B15	Capacidade para asumir a necesidade dun desenvolvemento profesional continuo, a través da reflexión sobre a propia práctica.
B17	Capacidade para presentar, defender e debater ideas utilizando argumentos sólidos.
B18	Capacidade para relacionarse positivamente con outras persoas.
B20	Coñecemento de outras culturas e de outras costumes.
B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Adquirir os coñecementos fundamentais e necesarios para a comprensión do medio social e cultural e a metodoloxía propia das ciencias sociais para aplicala ao coñecemento do medio social e cultural.	A36 A37	B3 B10 B11	C1 C6 C7
Desenvolver a capacidade de análise e síntese, de esquematización e discernir o prioritario do secundario. Desenvolver o pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.	A26	B1 B3 B10 B12 B17	
Desenvolver estratexias de traballo autónomo e en grupo a fin de potenciar a planificación, organización, a discusión, o diálogo e a negociación na fundamentación do ensino. Presentación de propostas de materiais didácticos, actividades, proxectos unidades didácticas e análises de experiencias. Desenvolver a capacidade para presentar, defender e debater ideas con argumentación sólida.	A24 A26 A29 A33 A36 A39 A66	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B17 B18 B22	C1
Adquirir a capacidade de transferir os coñecementos teóricos e prácticos da materia aos contextos das aulas de infantil con programacións e proxectos no marco da lexislación.	A1 A5 A62	B8 B10 B12 B15	
Promover o interese, o coñecemento e o respecto polo medio social e cultural propio, valorando o entorno inmediato.	A37	B6	C4
Promover o interese, o coñecemento e o respecto por sociedades e culturas diferentes.	A40	B20 B24	C7 C8

Contents	
Topic	Sub-topic

Unidade 1: Introducción.	<ul style="list-style-type: none"> - Conceptos e interpretacións. Medio social e cultural e a relación coas ciencias sociais. - Dimensión didáctica das ciencias sociais. - A transversalidade da área de coñecemento do contorno no curriculum.
Unidade 2: Fundamentos da didáctica do medio social e cultural.	<ul style="list-style-type: none"> - Traballando coas emocións e a imaxinación. - A aprendizaxe lúdica. - As saídas escolares e outras estratexias na didáctica do medio. - O traballo por proxectos.
Unidade 3: As coordenadas espazo e tempo e a formación do pensamento social	<ul style="list-style-type: none"> - A comprensión do espazo e do tempo: percepción e conceptualización. O contorno sociocultural nas coordenadas espazo-temporais. A vida en sociedade - O ensino-aprendizaxe do espazo e do tempo. Pensar e expresar o espazo e a idea de tempo. A representación.
Unidade 4: Recursos e materiais didácticos sobre o medio social e cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Recursos e soportes. Recursos da aula e do centro escolar. Recursos externos. - Os materiais didácticos: funcións, clasificación, contexto. O deseño de actividades.
Unidade 5: Tems formativos para o coñecemento do medio social e cultural	<ul style="list-style-type: none"> - O contorno inmediato e o potencial educativo. Elaboración de propostas para a didáctica. - Patrimonio material e inmaterial, Concepto e potencialidades. Didáctica do patrimonio. Propostas didácticas para o ensino-aprendizaxe. - Introducción ao coñecemento do medio social e cultural de Galiza. Con especial atención ao patrimonio cultural de Galiza.

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Introductory activities	B1	1	0	1
Document analysis	A24 B11	2	10	12
Events academic / information	B8 B18 B22	2	12	14
Oral presentation	B17 C1	6	14	20
Field trip	A40 A66 B6	2	12	14
Seminar	A33 A36 A39 A62 B1 B3 B4 B7 B8 B9 B12 B18 C6 C8	3	30	33
Collaborative learning	A29 B5	3	15	18
Guest lecture / keynote speech	A1 A5 A37 A40 B15 B20 B24 C4 C7	21	8	29
Objective test	A26 A37 B10 B17 C1	2	5	7
Personalized attention		2	0	2

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Introductory activities	Os bloques temáticos iniciaránse con exposicións de ideas que permitan aproximarse aos coñecementos previos do alumnado e á súa motivación e interese polo tema para acadar os obxectivos en cada un e no conxunto da materia.

Document analysis	Ao longo do curso, o alumnado terá ocasión de coñecer e manexar diversas fontes de información e documentación: orais, escritas, gráficas, iconográficas, epigráficas... así como artigos en revistas, libros, audiovisuais, páxinas web, etcétera. O traballo coas fontes servirá para a adquisición de coñecementos sobre das mesmas e para o seu recoñecemento e utilización como recursos didácticos.
Events academic / information	Asistencia e participación a un evento formativo que poderá ser en calquera modalidade de interese: conferencia, proxección, representación, exposición, etcétera e sen descartar o formato on-line dado o contexto sanitaria provocado pola COVID-19. As alumnas e alumnos realizarán unha reflexión acerca da actividade.
Oral presentation	Os traballos de propostas de accións didácticas que se desenvolvan, serán obxecto de exposicións na aula por parte de todos os membros de cada pequeno grupo diante do grupo completo. Estas exposicións serán realizadas tanto ao presentar os traballos finalizados como durante a elaboración dos mesmos, algúns deles "in situ" en relación coas saídas de campo. Promoverase o intercambio de ideas, análise do exposto e suxestións para conseguir o debate construtivo acerca das propostas ou traballos presentados por cada pequeno grupo.
Field trip	Constitúen unha parte moi importante no desenvolvemento da materia e serán saídas programadas a contextos educativos e a contextos do contorno inmediato. Realizaranse diferentes tipos de saídas a fin de que o alumnado teña un coñecemento dobre: os tipos de saídas e o propio medio ou contorno inmediato. O alumnado desenvolverá capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a experimentación, a recollida de información e a realización de propostas didácticas. Preténdese a inmersión no medio para a súa comprensión integral.
Seminar	Realización de proxectos ou propostas de acción didáctica, formulado dende o prisma dos seminarios e a súa técnica de discusión, participación, elaboración de documentos e conclusións. Organización en pequenos grupos para traballar conxuntamente en propostas didácticas relacionadas, principalmente, coas saídas de campo e con temas que xurdan da dinámica da propia materia e do grupo e temas propostos pola profesora. Os traballos en pequenos grupos serán presentados e debatidos no gran grupo conxuntamente.
Collaborative learning	Traballo conxunto en pequenos grupos.
Guest lecture / keynote speech	As explicacións teóricas referiranse aos contidos básicos que forman a estrutura de cada tema. Realizaranse co apoio de documentación específica e medios audiovisuais e estará directamente relacionada coas metodoloxías utilizadas na docencia interactiva. Dado o contexto sanitario xerado pola COVID-19, e o elevado número de alumnado matriculado nesta materia, as aulas maxistras serán en formato on-line (preferentemente en diferido, é dicir, gravadas; indicándose a través de Moodle a ligazón de acceso, semanalmente).
Objective test	Ao finalizar o curso realizarase unha proba obxectiva para avaliar os coñecementos do estudiantado.

Personalized attention

Methodologies	Description
Seminar	O alumnado recibirá atención personalizada que o oriente na metodoloxía para a realización dos seminarios, así como no seguimento destes.

Assessment

Methodologies	Competencies	Description	Qualification
Seminar	A33 A36 A39 A62 B1 B3 B4 B7 B8 B9 B12 B18 C6 C8	Os traballos de seminario na aula serán grupais. Serán avaliados, principalmente, segundo criterios de planificación, corrección nos contidos, idoneidade para o nivel ou ciclo que se deseñen e creatividade nas propostas didácticas. Así mesmo, procederase a traballar a partir de conferencias e/ou eventos científicos (seguidos presencialmente ou en formato on-line).	40
Document analysis	A24 B11	Ao longo do cuadrimestre traballarase diversas fontes documentais, que serán analizadas polo estudiantado e avaliadas.	20
Objective test	A26 A37 B10 B17 C1	Ao finalizar o curso realizarase unha proba obxectiva para avaliar os coñecementos do estudiantado traballados durante o cuadrimestre.	40

Assessment comments

Na avaliación terase en conta a asistencia e a participación activa na aula (sempre e cando o permita o contexto sanitario existente).

O alumnado que se acolla a tempo parcial/dispensa académica, terá que realizar un traballo de curso individual e a proba obxectiva, cualificadas estas tarefas cun 40% e cun 60%, respectivamente. Para acollerse a esta modalidade é condición necesaria asistir a titorías (mínimo de dúas titorías) para facer un seguimento directo do proceso de elaboración do traballo de curso e dialogar sobre o tema escollido para o devandito traballo.

Na realización do devandito traballo (así como de calquera outro), o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluído aquel obtido a través da internet, sen indicación expresa da súa procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada esta causa de cualificación suspenso na devandita actividade. Todo iso sen prexuízo das responsabilidades disciplinarias ás que puidese haber lugar tras o correspondente procedemento.

Así mesmo, recoméndase ter presente unha perspectiva de xénero na redacción do documento, non sendo aceptables faltas ortográficas. Igualmente, evítase a entrega do traballo en formato papel, en favor do ecosistema, optándose polo formato dixital.

*No

caso de que as condicións sanitarias impidan a presencialidade á hora de realizar as probas, estas realizaranse de maneira telamática (vía Teams, Forms e/ou Moodle).

Sources of information

<p>Basic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aranda Hernando, A.M. (2016). Didáctica de las ciencias sociales en educación infantil.. Madrid: Síntesis - Benejam, P. et al. (2002). Las ciencias sociales: concepciones y procedimientos.. Barcelona: Graó. - Cooper, H. (2002). Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Coma Quintana, L., Santacana i Mestre, J. (2010). Ciudad educadora y patrimonio. Cookbook of heritage.. Gijón: Nigra - Casanova Alfonsea, E., Arias Ferrer, L., Egea Vivancos, A. (2018). La metodología por proyectos como oportunidad para la introducción de la historia y el patrimonio en las aulas de Educación Infantil.. Murcia: Contextos Educativos, 22 - Cuenca, J.M. (2008). La enseñanza y aprendizaje de las ciencias sociales en Educación Infantil.. Jaén: Universidad de Jaén. - Egan, K. (1991). La comprensión de la realidad en la educación infantil y primaria. . Madrid: Morata. - Escamilla, A. (2009). Las competencias básicas en la programación de aula: infantil y primaria (3-12 años).. Barcelona: Graó. - Feliu Torruella, M. y L. Jiménez Torregrosa (coords.) (2015). Ciencias sociales y educación infantil (3-6). Barcelona: Graó - Miralles, P., S. Molina y A. Santisteban (eds.) (2011). La evaluación en el proceso de enseñanza y aprendizaje de las ciencias sociales. . Murcia: A.U.P.D.C.S. - Pérez, E.M., Baeza, M.C., Miralles, P. (2008). El rincón de los tiempos. Un palacio en el aula de Educación Infantil.. Revista Iberoamericana de Educación, 48:1-10. - Prats, J. y Santacana, J. (2009). Ciudad, educación y valores patrimoniales. La ciudad educadora, un espacio para aprender a ser ciudadanos.. Íber, 59, pp. 8-21 - Rivero Gracia, P. (coord.) (2011). Didáctica de las ciencias sociales para Educación Infantil.. Zaragoza: Mira Editores - Rodríguez Lestegás, F. (1995). Didáctica das Ciencias Sociais na Educación Infantil.. Vigo: Ed. Ir Indo. <p>A bibliografía básica e as páxinas web iranse ampliando conforme se vaia tratando a materia.Páxinas web:https://vtshome.org/http://innovarteinfantil.wordpress.comhttp://clio.rediris.eswww.edu.xunta.eswww.educahistoria.comwww.aaviladonga.eswww.atapuerca.comwww.educabarrie.orgwww.museobelasartes.coruna.eswww.educoruna.gal</p>
<p>Complementary</p>	<ul style="list-style-type: none"> - AA.VV. (1991-2008). Galicia. Proxecto Hércules.. A Coruña: Hércules de edicións - Coma, L. (2009). La evaluación de las actividades patrimoniales.. Íber, 59-22-37. - Mariño Ferro, X.R. (2000). Antropoloxía de Galicia.. Vigo: Xerais. - Bas, B. (2011). Imaxes do patrimonio cultural para traballar as competencia básicas.. A Coruña: XI Congreso Internacional Galego-Portugués de Psicopedagogía. - Bas, B. (2012). Experiencia sobre a utilización do entorno cultural como recurso didáctico na formación do profesorado de Educación Infantil.. Universidade de Vigo: Xornada de Innovación Educativa 2012. - Diéguez Cequiel, U.-B. (2019). A Ribeira Sacra luguesa desde a didáctica das ciencias sociais. Ensino e aprendizaxe do tempo e o espazo desde unha paisaxe singular en Marcía Arce, C.; Armas Quintá, F.X; Rodríguez Lestegás, F. (coor. Santiago de Compostela: Andavira - Diéguez Cequiel, U.-B. (2021). La Fuente del Berro: una quinta y parque singular en el Madrid contemporáneo (paisaje, memoria y conocimiento del medio) en Didáctica Geográfica (revista) nº21. Madrid: Asociación Española de Geografía <p>A bibliografía complementaria irase ampliando conforme se vaian tratando e traballando os temas e actividades.</p>

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Teaching Galician History and Geography/652G01029

Subjects that continue the syllabus

Other comments

Os traballos asociados aos seminarios entregaranse, cando fosen requeridos, en presentación tipo Power Point, e non impresos, a fin de colaborar cunha Universidade respectuosa co medio ambiente e en favor dos criterios de sostibilidade. Poderanse entregar materiais didácticos elaborados complementariamente, en caso de se estimar oportuno.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.